

EEN WERELD VOOR JONG EN OUD MET RUIMTE VOOR RIMPELVINDERS EN KRAANVOGELS

Weet je waarom ik oude mensen zo mooi vind? Er woont een vlinder op hun gezicht. Als je lang genoeg kijkt, kan je hem zien zitten. Daar, tussen al die lijntjes en barsten rond de ogen en de mond, slaapt een insect. Een vlinder van gekreukt papier. Soms kan je hem horen ritselen onder het rimpelige vel. Er zijn vlinders die grijzen en vlinders die treuren. Uitbundige vlinders en mopperpotten. Gulzige vlinders en kieskeurige vlinders. Nachtvinders en langslapers. Hoe ouder je wordt, hoe mooier de vlinder. Tot hij op een dag de zon voelt kriebelen op zijn rug. Nieuwsgierig steekt hij het kopje omhoog. Voelsprietten wiegen in de wind. Hij strekt de pootjes, zwiept de vleugels los. En na een lange zucht stijgt hij op. Een nieuwe zomer tegemoet.

(uit: *Paard met laarzen*)

Wat opvalt aan de boeken van Jef Aerts is dat ze met mededogen en inlevingsgevoel voor mens en dier geschreven zijn en dat gedragingen van beide levens met elkaar vergeleken worden, maar dat er op de een of andere manier wel een soort van afstand blijft. Ligt dat aan zijn poëtisch taalgebruik? Je neemt zijn zinnen met aandacht door, je geniet van zijn woordkeuze en zijn scherpe observaties, maar je krijgt niet de neiging om sneller te willen lezen omdat je wanhopig zou willen weten hoe het afloopt met de hoofdpersonen...

Toch speelt er van alles in de verhouding tussen verschillende mensen in zijn boeken, vaak ook tussen ouder en kind. In zijn recent verschenen boek *De blauwe vleugels* draait het om het levenslot van de zestienjarige Jadran en van een jonge, gewonde kraanvogel. Hij vindt de kraanvogel op een gezinswandeling in de herfstvakantie. Als hij vooruit rent omdat ze samen kraanvogels gaan kijken in de rietlanden, gaat de hele groep vogels door zijn enthousiasme massaal op de wieken en blijft hij achter met een hulpeloze jonge kraanvogel waarvan

de vleugel verstrikt zit in een stuk visdraad. Zijn vijf jaar jongere broer Josh en stiefvader Murad helpen mee om de vogel te bevrijden:

Het jong trippelde verdwaasd over de oever. Maar nergens was nog een andere kraanvogel te bespeuren. Hij krijste zo luid dat het pijn deed. Jadran keek heel ernstig. Hij roept zijn familie, hè?' 'Ze komen hem heus wel zoeken,' zei Murad. 'Dieren laten hun kindjes heus niet zomaar in de steek.'

Voor Jadran – de oudste van de twee broers en een zorgenkind – is deze waarheid heel belangrijk; begrijpelijk, want hij is verstandelijk beperkt en voor zijn eerste levensbehoeften afhankelijk van zijn directe omgeving. Jadran handelt impulsief en ook dwangmatig – Josh weet dat maar al te goed. Hij heeft een omgangsvorm gevonden waarin hij zowel beschermengel is als een heuse broer en dat heeft de auteur in dit prachtverhaal heel natuurlijk en warm uitgewerkt – ook op momenten dat Jadrans impulsiviteit direct gevolgen heeft voor Josh' eigen leven.

Jadran krijgt het voor elkaar om het jonge beest mee te nemen naar hun flatje waar de vogel zijn intrek neemt op het provisorisch afgesloten balkon. Het beest sterkt aan, maar heeft nu natuurlijk geen ouders die hem kunnen leren hoe hij naar het zuiden moet vliegen. Daar weet Jadran een prachtoplossing voor: als kind heeft hij ademloos gekeken naar de musical waarin zijn beide ouders hun liefdesduet zongen en zijn moeder met grote blauwe vleugels aan een touw hoog boven het publiek vloog. De jongens besluiten de vleugels uit de kelderbox tevoorschijn te halen, de plek waar moeder ze weggeborgen heeft, nadat vader het gezin verlaten heeft. Met deze vleugels aangeboden moet het toch mogelijk zijn het vliegen aan te leren? Jadran heeft ooit een film gezien van een natuuronderzoeker die in een deltavlieger voor jonge

kraanvogels uitvloog om ze de weg naar het Zuiden te wijzen en dat spookt telkens door zijn hoofd. Wat zal zijn volgende stap zijn?

Het zuiden is er altijd. Soms ligt het links van je, dan weer rechts of recht vooruit. Maar welke kant je ook op gaat, het is maar één stap van je vandaan. Je moet het alleen kunnen zien.

Maar is Jadran wel in staat om veilige stappen te zetten voor zichzelf en voor Josh? Is Josh in staat om ruimte voor zichzelf op te eisen en zijn broer zijn eigen pad te laten kiezen?

Gaandeweg het boek leert Jadran dat het niet zijn schuld was dat zijn vader het gezin heeft verlaten en snap je als lezer steeds beter waarom het voor Jadran zo belangrijk is om de kraanvogel naar zijn soortgenoten te leiden. Wat mooi hoe Aerts deze jongen zijn levenswaarheid in laat zien en tegelijk zijn waardigheid teruggeeft.

Staat in China de kraanvogel symbool voor een hechte vader zoon-relatie – denkend aan de jonge kraanvogels die haast vanzelf de roep van de ouders beantwoorden – dan staat deze jonge gekwetste kraanvogel voor het avontuur van het leven en de weg die ieder levend wezen zelf te gaan heeft. De kraanvogelbroers gaan op avontuur en ontdekken allebei hoezeer ze elkaar soms nodig

hebben, maar ook wat loslaten van een geliefde betekent en hoe dat in het leven ook noodzakelijk kan zijn. Hun verhouding verdiept zich onderweg en als ze hun kraanvogel los hebben kunnen laten dan gaat ze dat vast ook lukken als het henzelf betreft.

LITERATUUR

Aerts, Jef (2016). *Paard met laarzen*. Amsterdam-Antwerpen: Querido.

Aerts, Jef (2018). *De blauwe vleugels*. Ill. Martijn van der Linden. Amsterdam-Antwerpen: Querido.

Vergeet niet te kijken naar de sfeervolle trailer van *De blauwe vleugels* via de link op de site van de auteur <https://www.jefaerts.be/> of rechtstreeks: <https://youtu.be/CZxO2Dtidbl>

Meer weten over het redden van kraanvogels met een gemotoriseerde deltavlieger? Zoek naar *the flight to survive*: <https://youtu.be/Ye4Swf3-yDM>

**HUGO VAN DEN ENDE IS HOGESCHOOLDOCENT
TAAL OP KPZ**